

ACC. N:R **M. 10248** : 1-20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Halland Upptecknat av: Mai Fossenius
Härad: Adress: Herrestadsgat. 12 b, Malmö
Socken: Varbergs stad Berättat av: Elin och Harry Arnholt
Uppteckningsår: 1946 Född år 1916 o. i 1907 i resp. Ökoma
o. Varberg

Några Varbergs-original. s. 1.

Weijers' auktioner. s. 12.

Ett märkligt bröllop i Varberg för 15-20 år sedan. s. 14.

Tattare. s. 17.

Öknamn. s. 18.

Skriv endast på denna sida!

Helin och Harry Ansholt.

Ponhushen och son till Karl Ansholt. Helin Ansholt är född i Alkoma, men kom redan vid två års ålder till Varberg, där hon växte upp och gick i skola. Harry Ansholt är född i Varberg.

Någon varbergssingel.

Original har funnits i en tid del här i staden. Den av de konstigaste var Kasper Lomson. Han var av god familj, fadern var böjman, hade en stor specceriaffär här i staden, men Kasper var lite underlig, och det blev just ingenting av honom. Efter faderns död gjorde han snabbt av med sina pengar och så togs han så omhändertagen

in på Östergården (älderdomshemmet).
 Folke säger att han lever än, men han
 visar sig numera åtminstone aldrig
 ute. Inn han "bekigt" varje
 måndag och gick då en runda till
 alla bankor och på posten. I varje
 lucka lade han ^{fram} ett brev och gick
 där två öre på bankorna och fem öre
 på posten. På brevtornen hade han skriv-
 rit: "Kaspar Larsson, född av en frega
 som pyntat från Varberg till väster, i
 en vedbod i Värmland!"
 En gång skrev Kaspar Larsson till själv
 och presidenten i Amerika. På posten
 tog de hand om brevet och sätterhop
 att som till Kaspar. Omhelstid
 näkade man sätta ett engelskt i
 stället för ett amerikanskt frimärke

optäckte Kaspar
 genned. Annars
 inget. Jag (fru
 i en mörk all
 bränd och smög
 i så han: "Kom
 inte en röd fr
 lig".
 en underlig fyr
 te på gatorna
 i namn från?
 utserade som
 sig ut som en
 och skallig.
 infärligt smut
 kännig av väder
 l som barna-
 e snick, så kom

på brevet, men det upptäckte Karper
och blev väldigt förgrymmad. Annars
var han egentligen oförsiktig. Jag (fru
A.) mötte honom en gång i en mörk allé
och blev alldeles viltskrämd och smög
mig bakom träden. Då sa han: "Kom
fram min frö, du ska inte va rädd för
mig, för jag är inte farlig".
Bolia-Kalle var också en underlig fyr
som man alltid såg ute på gatorna
förm. Var han fått sitt namn från?
Ja, det var väl hans utseende som
gett honom det. Han såg ut som en
balle, rund i huvudet och skallig.
Vissel-kärningen, en förfärligt snubbig
och kråkig gammal kärning användes
bär i staden allmänt som barna-
skrämsel. "Se du inte snick, så kom-

med Vissel-båningen och får dej med
sig, kunde man hör. Ett namn hade
hon fått av att hon brukade bli ryshög
vid om hon hörde någon vissla, så poj-
karna brukade rota henne med ett
vissla på aria då de mötte henne.
Ett annat original som inte heller tyckte
om vissling var en gammal kaptän, vet
han egentligen hade, är det nog ingen
som vet, han kallades aldrig för något
annat än "Vissel-Kalle". Hon brukade
pojkarna också rota genom att vissla då
de mötte honom. Till slut gick det så
långt att om han mötte en pojke som
bara spetsade munnen blev han ur-
sinnig och började att med lyftad
käpp och med utsottande, av de
grovaste skär och tillmälen följande

reserbörande. Det var en vanlig
saga här på Värberg gator för några
sedan att man såg "Vissel-Kalle"
med lyftad käpp följt av en hop
visslande småpojkar som naturligtvis
alltid lät sig infångas. En gång när
jeg (Henny S.) kom förbi huset där Vissel-
Kalle bodde, fick jag se honom med
lyftad käpp påta över gatan. Vid när-
mare efterseelse befanns det att en pojke
blivit upp på taket och låg och viss-
lade i Vissel-Kalles stuptröja!

"Kalle på Gården" var dräng på gästgi-
vargården och brukade sopa gatan åt folk.
Han sopade vår gate och var en tid.
Han var i gumm och botten mycket
gråk och alldeles ojärlig. Alltid var
han glad och pigg. Men han såg

rushig ut. Liten, smutsig och kall.
Och så ledde han brästen öfver sig
att hela sin ansiktsbalans till
slut var ett fuda svar. Han bodde
dusam i en gammal båtstuga, som
var så fullständig så möjligt, men på
väggarna. För några år sedan tog
han in på testergården och de be-
lade f.ö.m. en resa till Stockholm
från honom för att han skulle få sin
bröfsligskaps behandling, men det
var väl för sent, för han dog strax
efter.

"Han vada" var en gammal pufsig
gumma för några år sedan från i staden.
Snäppskanen ropade ut för hennes
dörr: "Han vada, den tjocka och feda
och lada, kom ut!" Då kom hon ut

och sprang efter gråbarna och ropade
oberådningsskrik.

"Herman Hänsing" var en stenkuggare som
kommit från Stockholm, stor, kraftig och
axelbred. ~~Sitt ursprung~~ Att han var född
i Stockholm var han nogverkligen stolt
över. Han drack frivilligt, men var i
själ och hjärta snäll och beskedlig.
För brukade han gå omkring i Folkpar-
ken och sjunga sentimentala sånger,
över vilka han själv blev så röd
att han grät.

"Hammaröds Stalle" (var från Hammaröd, där
av namnet) sålde visor på torget. Han
hade alltid en gammal fiol under
armen och såg besedligen mycket ro-
bek ut med sin låga vilade pannan
och drömmande utseende. Han bruka-

de då och då komma in till oss (Arulohls)
och be att få spela på vårt piano.

För att få spela i fem minuter gav
han en visp men både till mamma
att hon fick säga åt honom när de
fem minuterna hade gått. Och så
försjöt han i drömmar vid pianot och
glömde bort hela världen allt medan
han utförde sin föga nybbna musik.
Ibland talade han om hur vackert
det var hemma hos honom på nätter-
na då råttorna sprang över fialen
och spelade.

"Flaske-Pencen" var en gammal gubbe
som brukade springa omkring och
samlar hop flaskor. Han rop för för-
ligt, drucke julestiskt bröd allt
han kom över. Tillsammans med

någon kumpansor brukade han själv
bränna brännvin. En gång för några
år sedan hade kumpansorna samulat
för att "bränna" men av någon orsak-
ning gick "Flaske-Svensson" inte van
med. Förargad över detta gick han
till polisen och anmälde sina kumpansor
"brännvinets" vänner. I spelet för några
poliser begär sig "Flaske-Svensson"
hem till vännerna och på en viss sig-
nal, på och på många buskningar
öppnades dörren till "bränneriet". I
samma ögonblick som poliserne stod
över tröskeln, tog Flaske-Svensson
upp psalmen "Förfäras ej du lilla
herre...".
Flaskhandlaren Pettersson var ett annat
original som också hörde till de på-

lithigare alkoholisterna. Den tattare vid namn Stropstedt brukade skapa drycker varn åt honom, vilket var allmänt känt. Den lilla pommarske syster Pettersson på byskommunen, varm och frölig. Polis Weijers, bänd för sin slagfärdighet, går just förbi. Pettersson lurar sig i pannan med sin näsduk och säger: "I dag e' de' varmt, Weijers." — "Ja, men det e' ett Stropstedt-dryck på väg över torget." gemälar Weijers och pekar på Stropstedt som just passerar torget.

"Köba-bils" (Köba = köpspar ? bobbe?) var en gammal invalid som varit i Amerika i många år. Han satt i en rullstol och drack en liten skugga på gatorna. Det var en ovanligt

oläsk och slakt gubbe med små stiekar
de ögon. För några år sedan fanns han
i en gammal äldershemmet där ett par
av senare dog. Som hushållerska
hade han en gammal finnkärning. Hon
lever föresten än och hushåller nu för
en annan krysning. Det är en ovan-
ligt snuttig och skönlig gammal.

Vi var en gång inne i hennes kök och
då stod hon och baktade disken, på sin
en gång vita, mörka gråsvarta mörka
blänning. Det fullkomligt stank av
smuttsmattor i hennes. Vi hade
kallt. De om ett glas vatten, men vänta
naturligtvis i dörren. På gatorna är
de mycket rika för henne, för hon
brukar komma in i köken och baka
sig till en kopp kaffe och så bli

de aldrig av med henne.

Weijers' auktioner.

Den ofta nämnde Weijers är inte bara polis, han är också auktionsförrättare och som sådan fullkomligt kunnande i sitt slag. Hans auktioner är fullkomliga folkbudjen. Vid låga bud blir han mycket ironisk "ja, de e' rätt, bju' inte för mycket" men i regel brukar buden bli mycket höga på hans auktioner. Vi var på folkgården för något år sedan när han höll auktion där. Det såldes bl. a. ett par brödgårdsroggar som gick för 40 kr. styck. Här hade klubblaget

föls sig Weijers medlidande på bö-
ren och sa: "Ättir kronur för ett par
gamla poffar som du kan få på torg
för tjugo kronor styck!" Det sålles
också mattor och dessa gick för 25
kronor pr styck. Weijers sig sig om-
bring och brast ut: "Tjugofem kronor
för en gammal matta." Här inga
som kan springa hem efter mine
gamla mattstumpar!" Vid samma
auktion såldes också en gammal väder-
bristelskäb, men då Weijers slog på
den, hördes det att den var sprucken.
Busten blev också ligg. Någon bjöd
en krona "en krona" skrek
Weijers, "de e la bara sprucken"
vänd!"

Det märkligt bröllop i Varberg för 15-20
år sedan.

För en tjugo år sedan
flyttade hit till Varberg en ca 50-års
dansk-amerikansk vid namn Hansson,
en ful, otäckt man, smugig och smugig.
Kunde inte vara han mycket rik, de
sade att han gjort guld i Alaska,
och han skulle också ha varit med
i första världskriget. Varje månad
fick han ^{en} ~~en~~ ^{ivrig} ~~en~~ ganska stor pension
från Amerikanska staten. Först
köpte Hansson Trancherps gård, som
han renoverade och putade upp
och sedan spred sig ryktet att han
skulle i bequapp att gifta sig. Den
erhållna var en riktigt vidlyftig
gästberedning som han på riktigt m-

derligt sällt kommit i kontakt med.
Hansson kände just ingen i staden,
men till bröllopet hade inbjudits
både stadens societät och en hel del
gick verkligen och så, trots att ^{inte många} någon
av dem visste vem vare sig brud eller
brudgum var. Och aldrig för har
något Värberg skickat någon till bröl-
lop. Ända från byns till stads-
hotellet där bröllopsmiddagen var,
var maten utlagd och bruden
åkte i sjuksavagn till byn.
Torget myllrade av folk och byn
var till bristningsgränsen full av
människor. Långa köer i träng-
seln. Festligheterna fortsatte sedan
flera dagar till på Transeberg.
Älskarskapet varade dock bara ett

ACC. NR M. 10248:16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

par minuter. Sedan gav bruden sig
väg. Det berättas att Hansson
var så stolt att han ständigt
har med sig laddad revolver om
någon av fru Hanssons uppsåklade
brottslingar skulle uppträda sig.

Bröllopet och dess för-
minster skall ha kostat Hansson
6000 kronor. Efter skidsmässan sål-
de han Transbergs gård och köpte
i stället Solgården. Nu är han död
och några av hans hushållsfolk
överflyttat till Solgården efter honom.

Tastare
står här funnit på hel del tastare
i Varberg, men det är inte så många
kvar nu. Det finns ju fristis ^{tastare} familjer
Högsfält. Hans lille pojke, en grabb
på 6-7 år, satt en gång på kyrkbän-
ken när jag (Hanny S.) kom förbi. Jag
frågade honom: "Här du, va gör du
där?" Svaret blev laboriskt "Han
supar." Och så har vi en familj
som skräckfyllt nog heter Heder-
lig. I trots av sitt namn är med-
lemmar av familjen Hederlig ständigt
och jämt i blommor med rättor-
pan.

Öknamn.

Ute på "läget" (Trälövs fiskläge, sket
vid Varberg) har alla människor öknamn.
Där har vi Burk-August och Burka-
Joen, ingen vet var de fått sitt namn
från. De är krabbfiskare liksom,
Hansa-Kalle, som väl har faterus
namn Hans att locka för sitt öknamn.
Den annan fiskarfamilj, Bottes-Johans,
har alla barnen fått faterus obegräp-
liga öknamn "Bottes" "automatiskt
billet" sina egna dopnamn. Ingen
kungspast de själva vet väl egentli-
gen vad deras riktiga efternamn är.
Den äldste sonen, som nu har bilskola
här i Varberg går aldrig under annat
namn än "Botten". Hella "Bottes-
familjen", pappa, mamma och tio barn.

bodde i en liten stuga på ett svarta
rum. De var så fattiga att bläder inte
fanns till alla. Den som först kom upp
på morgonen hälsade åt sig de bästa
blädderna o.s.v. De som sist kom upp
fick vara utan bläder. Det berättas
att när en av prästens skulle konfirma-
ras och av prästen hade fått en om-
gång nya bläder, kom han för sent
upp konfirmeringsdagens morgon.
Kyrkan var redan uppstegen!
Det berättas också att det inte fanns
något W.C. till stuga utan bara ett
hål i golvet med en lem över.
I huset fanns bara tre tallrikar, så
att familjen åt i fyra "matlag".
Trots allt har barnen blivit på-
rätt barn och kommit bra till det.

ACC. NR M. 10248:20.

Och vårdas bra av dem på sinnesslö-
anstalt. Överhuvudsakligt finns det
procentuellt sett många tuberkulösa
på "läro" vilka förde ha sin grund
i de många ingiftene där.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV